

K. L.

Viru

Malevlane

Toimetus ja tallitus:

Rakvere Viru Maleva staap

Telefon 8.

Kuulutuste hind:

Kuulutuste küljel 3 s. veeru mm.

Esiküljel . . . 8 . . .

Teksti sees . . . 12 . . .

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimise hind:

postiga 1 kroon aastas.

Tellimisi võtavad vastu peale maleva staabi kõik kompaniide päälükud ja naiskodukaitsse jaoskondade esinaised.

Nr. 5

Neljapäeval, 6. veebruaril 1936. a.

VIII aastakäik.

Riigivanema otsus nr. 3.

8. jaanuaril 1936. a.

Esitan Eesti rahvale Eesti Vabariigi Põhiseaduse paragrahvid 1 ja 27 alusel otsustamiseks alljärgneva Rahvuskogu kokkukutsumise otsuse kava ja määran rahvahääletuse 23., 24. ja 25. veebruariks 1936 a.

Eesti rahva otsus Rahvuskogu kokkukutsumiseks.

Eesti riigivõimu kõrgeima kandjana

Eesti rahvas

rahvahääletusel 23., 24. ja 25. veebruaril 1936. aastal

Otsustas:

1) anda Riigivanemale volituse kokku kutsuda Rahvuskogu, kelle ülesandeks on vastu võtta vajalikud parandused maksva Eesti Vabariigi Põhiseaduses või vajaduse korral töötada välja ja vastu võtta uus Põhiseadus;

2) Et põhiseaduse parandamisel või uue Põhiseaduse väljatöötamisel tuleb Rahvuskogul võtta juhtnõu-riks, et Eesti jääb rahvavalitsuslikul alusel valitsetavaks Vabariigiks, kus kõrgeim võim on rahva käes ja et Eesti riiki juhivad valitav riigipea tema poolt ametisse kutsutava valitsuse ning kahekojalise rahvaesinduse tasakaalustatud koostööl; 3) volitada Rahvuskogu vastu võtma Põhiseaduse elluviimiseks vajalikke seadusi;

4) Rahvuskogu koosseisu ja tegevuse kohta määrata järgmist:

— Rahvuskogu on kahekojaline;

— Rahvuskogu esimesel kojal on 80 liiget, kes valitakse rahva poolt üldisel, ühetaolisel, otsesel ja salajasel hääletamisel isikuvalimise põhimõtte alusel Riigivanema poolt antavas sellekohases valimise seaduses ettenähtud korras;

— Rahvuskogu teisel kojal on 40 liiget; teine koda koosneb kohtute, omavalitsuste, majandusliikude ja kutsete omavalitsuste, vähemusrahvuste, kulturomavalitsuste, Tartu ülikooli, kaitseliidu ja kirikute esindajaist Riigivanema poolt määratavail aluseil ja Põhiseaduse väljatöötamiseks vajalikkude teadmistega ja kogemustega isikute hulgast Riigivanema poolt määratud kümnest liikmest;

— Rahvuskogu esimene ja teine koda töötavad eraldi; kui lahkumineku puhul Rahvuskogu kodukorras määratud alustel ettevõetavad kooskõlastamiskatsed jäävad tagajärjetuiks, moodustavad nad Rahvuskogu üldkoosoleku, kus küsimus otsustatakse hääletamusega;

— Rahvuskogu peab lõpetama temale pandud ülesanded kuue kuu jooksul arvates tema kokkuastumisest;

— Rahvuskogu liikmed ei saa palka, kuid neile tasutakse istungitest osavõtmise kulud.

K. PÄTS, Peaminister
Riigivanema ülesannetes.

JOH. MÜLLER, Kohtuminister.

Iga kodanik teadku 23., 24. ja 25. veebruari päevade tähtsust.

Kas maksab enam külvata?

„Kas maksab enam külvata?“ See küsimus näib kõrvaltvaatajale tänavu päris õigustatuna, sest ilmastik rikkus tänavuse põllusaagi ja takistas talivilja külv. Kuid põllumees ei küsi nii. Pigem vastab ta sarnasele küsijale: „Ainult see võib nii küsida, kellel pole aimu maast ja maa väärtusest. Kui ka tänavu vili ei õnnestunud, siis nälgas pole meist ometi veel keegi. Ja kui ei õnnestu külv ka tuleval aastal, siis ometi kord jõuab jälle aeg, kus maa selle mitmekordselt tasub. Kui ka vili äpardub, jääb maa ja põld mulle ikka alles.“

Kuid ometi oli kord aeg, kus eestlane pidi pea nukralt longu laskma ja küsima: „Kas maksab enam külvata?“ Ta külvas ja lõikas ja põld andis häädi saaki. Ta kogus raskeid viljateri nagu kulda kottidesse, kuid kandis nad — mõisa salve. Maa ja saak, mõlemad olid võõra omad. Maa õnnistus ja saagi suurus tegid eestlasele pigem tuska kui rõõmu.

Vanemad inimesed mäletavad kõik lookest C. R. Jakobsoni lugemisraamatust, kuis põllulesõitev mees astus vankrilt maha ja sõlmis lahti põllul vedeleva õlesideme. Seda juhtus nägema mõisahärra, kes astus mehe juurde ja küsis: „Miks sa sideme lahti võtsid?“ Mees kartis, et saab tõrelda ja seletas arglikult: „Aulik härra! See side oleks takistanud kümme kord viljakõrt maa seest ülestõusmast. Nüüd, kus ma kõrred laiali pildusin, muutuvad nad sõnnikuks ja toovad seega kasu“. Ja härra andis mehele hõberubla.

See lugu näitab kujukalt, kuikaugele oli eestlaste hulgas langenud põllumehe hool, arusaamine põllu ja maa väärtusest. Eestlane töötas küll igapäev põllul, kuid kui leidis mees, kes püüdis ka hoolitseda põllu eest, siis imestati selle mehe üle niivõrd, et isegi lihtne õlesideme lahti võtmine vääriskõberubla.

Nüüd käib eestlane igapäev põllul ja ei puista mitte üksi sidemeid lahti, vaid on valmis isegi oma sõnnikutolmuseid saapaid puhastama põllul, et see tolm põllule langeks ja vili seetõttu kas või mõne tera võrra rohkem saaki annaks. Eks ole vist igaüks kuulnud peremehist, kes oma taskut sinnakogunenud raasukesist kunagi mujal ei puhasta, kui ainult põllul viibides, et need raasukesed põllule langedes seal uuesti teradeks kasvaksid.

Mis võim on viinud eestlase sarnase lühikese ajavahemiku kestes sarnasele hoolikusele? Sellele leidub ainult üks vastus: „Maa, millel kõnime, põld, mida harime ja saak mida kogume — see kõik on oma. Meie töötame omale, kogume omale ja rajame omale paremat tulevikku. Kuis võib siis eestlane enam küsida: „Kas maksab enam külvata?“

Kuid kuipea ei oleks võinud sarnane olukord tagasi tulla, kui ainult tõsiselt ja põhjalikumalt mõtleme lähemas minevikus esinenud sündmusile. Mõtleme 1. detsembrile 1924. a. Kas eestlasest kolhoosnik oleks kannud raasukest taskus põllule? Vist mitte.

Või mõtleme 8. detsembrile 1935. a. Kõik need mehed, kes kavatsesid võimule pääseda vennatapmise ja madala vale abil, olid ennemgi rahvale tuntud kui isikud, kellel kuidagi polnud hästi vedanud, juhusteotsijad, kellel enam midagi kaodada ei olnud, sest suur osa neist olid isegi oma au- ja häbitunde kaotanud. Töökas ja koguja kodanik sarnase juhiga ei lepi, samuti kui ei lepi meremees merele sõites laevaga, millel põhjas on auk. Ei taha ükski laulja laulda koorijuhile järele, kes küll teisi koorijuhite mõnitada ja mahateha oskab, kuid kellel omal puudub muusikast arusaamine täiesti.

Mõttetus oleks siis uskuda, et nende poolt kavatsesid riigipööre oleks läinud läbi lapsemänguna. Sisemised rahutused, lahingud ja vennatapmine oleks olnud möödapääsematu. Samasuur mõttetus oleks ka olnud uskuda, et sarnast sisemist korralagedust oleks võõrad rahulikult pealtvaadanud ja käsi plaksutanud. Ei! Seda võidakse teha küll kusagil Hispaanias, Mehhikos või Venezuelas. Siin aga on tegemist maaga, kes valitseb Läänemerd, maaga, mida juba Peeter Suur kujukalt nimetas „Aken Euroopasse“. Siin oleks leidunud olukorra kasutajaid rohkemgi, kui esialgselt aimata oskame. Ja tagajärjed? Need oleks kujunenud küllaltki selgeteks: eestlane oleks käinud tulevikus mööda põldu, libistanud jämedaid viljapäid läbi töökareda peo ja ometi küsinud: „Kas maksab enam külvata, sest kõik see ilus vili läheb võõra salve?“

Nüüd on meil aga veel silmad lahti ja olukord selge. Eestlane on ja jääb peremeheks omale maale, külvab ja kogub omale ja ehitab oma tulevikku ainult siis, kui meie kõik ühiselt, mees mehe ja rind rinda kõrval väljaastume ja näitame, et

meie ise suudame rajada oma riiki ilma võõraste abita. Seekord ei astu meie mitte lahinguväljale, nagu Vabadussõjas, kus eesti mees omas kange sõjamehe kuulsuse. Seekord näitame, et suudame võidelda ka mõistusega, astume kui üks mees hääletuskastide juurde ja anname hea otsuse, et omada ka targa ja arusaaja rahva kuulsuse.

Mõnigi võib mõelda: „See on ju iseenesestki selge, et rahvuskogu kokkukutsumine läheb suure hääle-enamusega läbi. Mis loeb see minu ainukene hääle teiste tuhandete hulgas? Küll saadakse ilma minutagi toime.“

Kuid see mees võiks endalt ka edasi küsida: „Mis oleks saanud meie Vabadussõjast, kui need tuhandet vabatahtlikud oleks siis samuti mõtelnud?“

Seepärast, kui on võimalus ja aeg näidata, et eestlased on oma maa ja riigi eest väljas kui üks mees, tervikuna, siis näitame ka seda.

R i h o L a h i.
Haljala malevkonna
propaganda pealik.

Saagiahnuse ja loidusega ei tohi kodu kaotada.

Ühelegi rahvale ei ole tema asukoht igaveseks kindlustatud. Ajalugu pakub selle kohta palju tõendusi. Alles hiljuti lugesime ajalehtedest teadet, et meie naabrusest Vene Ingerist, on ingerlased kõik laia Venemaale välja saadetud ja et sellesama suurriigi Karjalas ei ole enam karjalasi elamas. Nad on ka mujale saadetud. Seletus sellele nähtele on lihtne: Suur-Soome loojate kavale on kriips peale tõmmatud: ei ole enam põhjust Suur-Soome riigi piiri tõmmata ida poolt Ingerit ja Karjalat, sest ingerlasi ja karjalasi seal enam ei ela.

See kõige värskem näide kahe rahva eemaldamisest omalt maalt peab meile suureks õpetuseks olema. Tuleb teha kõik, et iga kodanik võiks rahulikult oma kodus ja kodumaal elada.

Oma kodu ja kodumaad meile tahab kindlustada meie lugupeetud hr. Riigivanem, uue põhiseaduse väljatöötamisega, sellise põhiseaduse väljatöötamisega, mis kindlustaks meie iseseisvust ja seega meile meie oma kodu ja kodumaad, mis suudaks hoida eemal võõra võimu. Võõral riigil ei ole meid, rahvast, vaja, temal on

ainult maad vaja. Kuhu võidetud rahvas saadetakse, selle üle ei otsustata võidetud, vaid võitjad.

See peaks iseenesest kõik selge olema. Kuid hoolimata sellest saadakse rahvuskogu kokkutulekust ja põhiseaduse muutmisest aru ka teisiti, võib olla vanavaimu haputaigna mõjul. Nii on üks tuntud erakonna tegelane Virumaal tähendanud, et meid kutsutakse küll Riigivanema algatuse poolt hääletama, aga meile ei ole selle eest lubatud ei juurdelõiget ega metsa tükki.

Samast saagiahnust ja lubaduste nõuet võidakse mõnelegi kõrvasosis-

tada, et poolt-hääletada tahtjaid eksiteele viia, mis seda võimalikum, et endisel ajal rajas mõnigi erakond hääletamised ja valimised lubaduste peale.

Saagiahnuse salajaste õhutajate vastu tuleb astuda ingerlaste ja karjalaste kurva saatusega ja küsida, kumb on siis lõppude-lõpuks elulisem, kas juurdelõige ja metsatükk, või kodumaa ja kodu, senise talu, enesele kindlustamine. Need, kes nüüd juurdelõike lubadust mitte saades, vastu hääletavad, võivad eestlaste saatuse ingerlaste ja karjalaste saatuse samaseks teha. Sedasama tee-

vad ka need, kes ei viitsi 23., 24. ehk 25. veebr. hääletusekasti juurde minna.

Kellel raske on rahvuskogu kokkutsumise hääletamisele minna poolt hääletamiseks, see võib, võib olla kunagi tunda, kui raske on lahkuda omast talust ja kodust ning kodumaalt sunnitult ja jäädavalt.

Suuremat ja kõrgemat tahet ei saa olla, kui oma kodu kindlustamine ta omanikule. Tahame seda ka ise — poolt hääletades!

H. AVIKSON.

Maleva propag. pealik.

Ajaloolisteks päevadeks 23., 24. ja 25. veebr. 1936. a.

Villem Sõerd, kaitseliidu Jõhvi malevkonna propaganda pealik.

„Eesti! Sa seisad lootusrikka tuleviku lävel, kus Sa vabalt ja iseseisvalt oma saatust võid määrata ja juhtida! Asu ehitama oma kodu, kus kord ja õigus valitseks, et olla vääriliseks liikmeks kultuurrahvaste peres! Kõik kodumaa pojad ja tütreid, ühinegem kui üks mees kodumaa ehitamise pühas töös! Elagu iseseisev demokraatiline Eesti vabariik! . . .“

Nende sõnadega pöördus rahva poole Eesti Maapäeva vanemate nõukogu 24. veebruaril 1918. a., tähistades uue ajajärgu algust Eesti ajaloo. Ja ei iialgi kustu nüüd ajaloo peatükk, mis jutustab sellest, kuidas tihenesid eestlaste read võitluseks rahvusliku vabaduse ja riikliku iseseisvuse eest ja kuidas Narva, Võnnu ja teistel võitlusväljadel eestlased saavutasid vabanemise võõra võimu köidikuist ning osutusid seks jõuks, mis määras uue olukorra Läänemere rannikul ja Ida-Euroopas. Terve maailm hindab kord eestlasi pioneeridena võitluses rahvaste enesemääramise õiguse eest Ida-Euroopas ja tunnustab Eesti osa meie sajandi 20. aastate rahvusvaheliste suhete kujundamisel.

See ajalooline päev, mil iseseisvuse manifest kutsus kõiki ühinemisele kodumaa tuleviku nimel, on peagi jälle käes. Kuid tänavu iseseisvuse päev pole üksinda pühalikuks mälestuspäevaks, vaid ka suurte kohustuste päevaks. Tänavusel iseseisvuse päeval kõlab uuesti üle maa auväärse Riigivanema ja omaaegse Eesti Päästekomitee liikme kutse:

„Kõik kodumaa pojad ja tütreid, ühinegem kui üks mees kodumaa ülesehitamise pühas töös! Elagu iseseisev demokraatlik Eesti vabariik!“

Seekordne kutse juhhib meid valimiskastide juurde 23., 24. ja 25. veebruaril s. a., kus anname oma hääle rahvuskogu kokkutsumise poolt.

Meie, kaitseliitlased, teame, et riigi saatust ei otsustata ainult sõjaväljadel, vaid see oleneb ka riigikorrast. Meie teame, kuidas meie vaenlased on püüdnud oma huvides ära kasutada meie nõrku külgi. Neile püüdeile teeme aga meie lõpu iseseisvusepäeval valimiskastide juures.

Meie kohuseks on kõikjal kaasa aidata, et tiheneks eestlaste read, nii et üksmeelse otsusega rahvuskogu kokkutsumise poolt hävitaksime selle intriigide võrgu, millesse püütakse meid kavalustega meelitada nende poolt, kellele meie jõurikas areng pinnaks silmas on.

Aitame siis sooja südamega kaasa selleks, et meie ümbruskonnas, meie tuttavate ja naabrite keskel et kõikjal avalduks rahva kindel tahe näha oma riiki rajatuna rahvapärasele riigikorrale, mis on maale kaitseks igasuguste mõjutuste vastu. Siis ei kustu ajalooost ka see peatükk, mis jutustab sellest, kuidas eestlased välja tulid riigikorra kriisist rahulikult teel. Ja terve maailm imestab rahvast, kes arvuliselt küll väike, aga sisuliselt, hingeliselt suur.

Eestlane, täida oma kohust iseenda, rahva ja ajaloo ees!

Uus demokraatlik põhiseadus — see on Riigivanema tahe.
Olgu see ka meie tahel

Read koomale.

Meie rahvale ajaloo poolt määratud eksamipäevad lähenevad. Meil tuleb seisukoht võtta enesekorraldamise ja olemise kindlustuseks. Meid ja meie samme jälgitakse meie naabrite poolt pinevusega. Vaenlased ootavad vääratusi, sõbrad — aga kindla suuna leidmist, et siis ühiselt elada edasi ja lüüa tagasi igasugused surved ja meie arenemisele tehtavad takistused. Meie senised ühised ja ühemeelsed ettevõtted on õnnestunud. Meie oleme võitnud sada korda meist suurema vaenlase. Seda võitu on korduvalt katsutud õnnestada vaenlaste poolt, kes meie ridadesse pugunud ja neid lõhestanud. See ei ole ikka veel õnnestunud. Seda meie õnnetust ei näe vaenlane millalgi, kui read koomale tõmbame, silmda selged ja lahti hoiame ning kõrvad kahe-mõtteliste sosistamistele sulgeme. Siis läheme meie ühise rahvana hääletamiskastide juurde ja hääletame meie juhtide ühise ettevõtte poolt, luues sellega võimaluse rahvuskogul kokku tulla ja koostada põhjalik kava pikemaajaks ajaks meie ühise kodu ja riigi korraldamiseks sarnaselt, et see terve rahva soove rahuldaks, püsiv ja kindel oleks ning meie vaenlastele seal- ja siinpool piiri ütleks selge ja kindla vastuse: Meie oskame endid ise korraldada, ei vaja kahtlast välisabi, armastame oma maad, kaitseme seda ühiselt ja oleme üksteisele abiks, eriti aga katsusilmapiilkudel. Nii mõtleb ja ütleb Eesti korralik ja arusaaja kodanik, ammugi aga kaitseliitlane ja naiskodukaitsja, alates kõige nooremast kodutütrest või haukapojast kuni nende juhtideni. Kuid sellest on vähe. Tuleb otsida üles kõik kodanikud; ka need, kes raskes igapäevases askelduses võiksid unustada oma hääle andmata või mõnesugusel raske hingehetkel täis kibedust võiksid kodaniku kohustuse täitmata jätta. Täites kohustused, toome helgemad päevad kõikidele, eeskätt aga neile, kes nüüd kurvad võivad olla. Kokkuhoid on võimas relv rahvastele, eriti tarvilik aga väikerahvale maailmarahvaste ristteel. Seda peame mõistma, kui meie tahame hoiduda meie esivanemate suurima vea kordumisest 700 aastat tagasi, mis viis meid orjaõesse, riisus meie varad, vaimu ja au. Ei, seda ei juhtu enam rahvaga, kes iseseisvalt alt üles tulnud vastu tõusvale päikesele, vastu iseseisvusele ja vabadusele. Sini-must-valge seob meid õdesid-

vendi, vanemaid ja lapsi rahvaks, kes ei killune ega üksteist ära ei anna.

H. LINSI,

„N. K.“ Viru maleva pealik.

Rakveres, 4. II 36.

Milleks vajame

kahekojalist Rahvuskogu?

JOAKIM PUHK,

kaubandus-tööstuskoja esimees:

Praeguse põhiseaduse suurimaks puuduseks loen selle, et valitsusvõim on vastutamatu. Selle puuduse peab kõrvaldama põhiseaduse vastuvõtmiseks valitav **Rahvuskogu**. Rahvuskogu on vajalik selleks, et normaalset demokraatlikku korda maksma panna ja võimaldada rahvale avaldada oma tahtmist riigielu küsimuste kohta.

Põhiseaduse väljatöötamisest peavad võtma osa **asjatundjad-eriteadlased kõigilt aladelt**, mida võimaldabki Rahvuskogu teine koda. Seepärast on kahekojaline Rahvuskogu kõigiti vajalik.

Mag. KARL JÜRISON,
rohuteadlaste koja esimees:

Peamiseks puuduseks maksvas põhiseaduses on — selgusetus eelarve küsimuses ja tasakaalu puudumine riigivanema ja rahvaesinduse võimude vahel. Selle põhiseaduse vastuvõtmisega võimaldasime lõpu teha „partei riigile“, kuid tahtes jääda demokraatlikuks vabariigiks, peame võimaldama rahvaesindusel seadusandlusest osa võtma. Et mitte tagasi minna vanale korrale, peame looma uue rahvaesinduse — Rahvuskogu näol, mis seisab väljaspool parteipoliitilisi tülisid, ühtlasi esindades rahva enamuse tahet, kooskõlas meie riigis välja kujunenud kutsete nõuetega.

Esimene koda, olles valitud enamusvalimise põhimõttel, saab koosneda teatud organiseerimise oskuse juures ainult suuremate rahvakihtide (või kutsete) esindajatest, mille tõttu seal ainult nende kihtide huvid mõjule pääseda võivad. Seda nähet võib tasakaalustada teise koja näol, kus kõik kutsed oleks esitatud **vaatamata oma arvilisele koosseisule**. Teine koda, koosnedes asjatundjatest, kindlustab, et seadusandluses saaks ära kasutatud kõigi kutseesindajate teadmised ja kogemused. Ta täiendab esimese koja puudulikkust

ühel või teisel alal. Kahekojaline rahvaesindus oleks tõelikuks kogu rahvakihtide esindajaks ja asjatundlikuks seadusandlikuks aparaadiks.

Dr. A. ARRAS,
loomaarstide koja esimees:

Kehtiva põhiseaduse järgi kogu võim riigis on koondatud riigivanemale. Riigivanem võib üksi, ilma et tal oleks mingit pidurdajat, otsustada kõiki riigielus ettetulevaid küsimusi, mis võib tuua riiklikult raskeid tagajärgi, eriti kui riigivanema kohale satub isik, kel ei ole küllaldast tasakaalukust.

Põhiseaduse parandamise vajadus peamiselt on eeltoodud kaalutlusist. Peale selle on põhiseaduses muidki puudusi, mille kõrvaldamine vajalik. **Rahvuskogu kaudu põhiseaduse parandamine on praktiliselt kõige õigem tee**, kuna rahvas ei saa otsustada kõiki üksikasju.

Rahvuskogu teine koda on üksikute kutsete seisukohalt soovitatav, kuna ta võimaldab neile osavõtu seadusandlisest tööst, mis muidu ei ole teostatav.

Väljavõte „Uus Eesti“ nr. 33.

Pidagem ajaga sammu!

Ei tohiks olla ühtki rahvast ja ühtki inimkonda maailmas, kes ei otsiks uusi radasid ja uusi tõekspidamisi. Olgu ta nii algeline ja kultuuri-vaene ja puuslikkute kummardaja kui iganes tahes, kuid ometigi tuleb ka temalgi aeg, kus ajaratta alaline käik kord temalegi kui omaaja lapsele ja rahvale uued sihid ja uued tõekspidamised ette dikteerib.

Vanad rajad ja tõekspidamised on juba ammu ära iganenud. Künklikuks ja mätlilikuks on muutunud need rajad, mida mööda kord inimkond oma elukäiku algas. Jalg ei astu nii kindlalt ja komistamata. Aeg on muutunud neid radasid ja tõekspidamisi, mille juurde teekonna alustamisel asuti. Nii väikse kui ka suure rahvale, asugu ta idas ehk läänes, lõunas või põhjas, ikka ja alati dikteerib ta inimesele ja tervele rahvale, et ta on **aegade laps**.

Üheks niisuguseks aegade lapseks osutub Läänemere ida kaldal eesti rahvas. Temal tuleb oma seniseid tõekspidamisi ja kuni tänaseni sammutud teid täiendada ja parandada. Tema peab andma käesoleval veebruari kuul **selge ja kindla vastuse oma tulevase põhiseaduse kohta**. Sel vastusel on määratu tähtsus edaspidisel arengul ja suunal eesti rahva

suhtes. See vastus asetab eesti rahva ajaloo kohtu laua ette. Ja ühtlasi see vastus on niisugune, mis määrab tema saatuse ja suuna järgmisteks aastakümneteks.

Meil on ikka inimesi, kes arvavad, et eestlasi peab tugeva vembлага ja valjude määrustega valitsema. Peetakse nagu õigeks, et eestlast tuleb juhtida fašistlikult või hitleristlikult.

Kas fašistlik itaallanna on õnnelik, et teda juba 16-st eluaastast peale õpetakse lastekasvatuse ja majapidamise kõrval marssima, pomme pilduma, püssi ja kuulipildujat laskma? . . .

Kas ta tõesti on õnnelik, et ta tuleviku sõjas peab mehe kõrval samudes osa võtma lahingutest? . . .

Kas juba siis peab ta teadma, et

„vili, mis nad kannavad oma südame all, kuulub kuningale ja ducele? . . . Et ta laps, kes on joonud ta armastuse ja mure karikast, on ainult märklauaks neile hirmsaile sõdimisvahendeile . . .

See vaade on võõras ja vastolus meie vaba rahva meelsusega ja vaimuga. Eesti rahvas on individualistlik rahvas. Tema tahab ise enda üle peremees olla, ta tahab ise oma saatust läbi õnne ja õnnetuse juhtida. Talle ei meeldi, et keegi tuleks ja juhiks ja annaks talle võõrapäraseid ja temale tundmatuid näpunäiteid. Tema tahab ise varasid luua, ise kirjandust, kunsti ja teadust arendada ja oma väljakujunenud mentaliteedile vastavat omapära anda. Eesti rahvas on väljaarenenud rahvas maailmarahvaste peres. Tema tahab kas-

vada vabaduses. Ise ta tahab külva- ta kuldseid viljateri musta mullapõue. Ise ta tahab ehitada kaunist eesti kodu ja lastele väikest hälli, kus vaba vaim ja õiglus ilma igasuguse surveta kätt üksteisele ulatavad.

Ärge laske endid teelt kõrvale juhtida, ärge lubage porri tallata neid õigusi, mis oleme saavutanud mitme hirmsa-hävitava sõja läbi. Sina eesti naine ja mees näita oma otsusega 23., 24., 25. veebruaril, et sina mõistad ise valitseda ja oma riiki ja saatust juhtida, et nende kangelaste surm demokraatlikkude õiguste eest ei ole asjata olnud.

ARNOLD MÄNNIK,
jao pealiku k. t.

KÄSUKIRI VIRU MALEVALE

Nr. 7.

5. veebruaril 1936. a. Rakveres.

Vabastan isiku enese palvel I Rakvere malevkonna I kompani pealiku kohalt n. ltn. Sergei Kuuri ja uueks I kompani pealiku k. t. määran senise komp. plk. abi plk. Artur Kalviste, arvates 4. veebruarist 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. 2019.

§ 2.

Kinnitan üksustes kl. kl. kohtadele järgmiselt:

Undla kompanis: kompani propaganda pealikuks — Johannes Välja, arvates 1. veebruarist s. a.

Aaspere kompanis: sanitaar pealikuks — Aksel Ehrlich, spordi plk. aj. k. t. — jao plk. Karl Miilto, Vatu rühma plk. aj. k. t. — Heinrich Freimuth, Võipere rühma I jao pealikuks — Evald Lillakas. Kõik arvates 1. jaan. 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. nr. 2047 ja 2051.

§ 3.

Kinnitan isiku enese nõusolekul Väike-Maarja malevkonna siderühma pealikuks mlv. Eduard Kask'i, arvates 1. veebruarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1978.

§ 4.

Lugeda Tudulinna üksik rühma plk. abi ja ratsakomando plk. Alfr. Välja komandeerituks Tudu üksik rühma koosseisu kuni 1. maini s. a. Ratsakomando pealiku kohused panen kuni 1. maini s. a. plk. Paul Saareväli peale, arvates 4. veebr. 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. 2038.

§ 5.

Vabastan Rakvere valla suusk-rattur rühma pealiku kohalt Arnold Kalla ja määran uueks rühma pealikuks

senise rühma pealiku abi Karl Mulla, arvates 10. o2. 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. 2055.

§ 6.

Viin kl. Aleksander Heinberg'i Vihula kompani koosseisust elukoha muutuse tõttu Haljala kompani koosseisu isiku enese soovil, arvates 12. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1978.

§ 7.

Maleva koosseisust ja üksuste nimekirjadest mahakustutada kl. kl. järgmiselt:

Vihula kompani koosseisust:

Elukoha muutmise tõttu — Heinrich Tensau, Oskar Lutsep ja Anton Tingas, 12. jaanuarist s. a.

Illuka üksikrühma koosseisust:

Elukoha muutmise tõttu — Eduard Keero, arvates 20. 01. 1936. a.

Surma tõttu — Albert Kaupmees, arvates 8. 12. 1935. a.

Palmse kompani koosseisust:

Tervislistel põhjustel isiku enese soovil — Rudolf Parktal, arvates 20. 01. 1936. a.

Kui kaitseliitlase kutset mittevääriv — Karl Esvalder, arvates 30. 01. 1936. a.

Saksi üksikrühma koosseisust:

Kaitseväeteenistusse mineku tõttu — Ralf Kirpson, arvates 15. 01. 1936. a.

Aaspere kompani koosseisust:

Kui kohtualune — Egon Eipner, arvates 3. veebruarist s. a.

Elukoha muutmise tõttu — Adolf Rätsepp ja Karl Malva, arvates 3. veebr. s. a.

Jõhvi valla kompani koosseisust:

Omavalitsuse soovil — Eduard Joosepi p. Kose, arvates 24. 12. 1935. a.

Aseri üksik rühma koosseisust:

Tegevusest mitteosavõtmise tõttu

— Johannes Rauden, arvates 3. veebr. 1936. a.

Elukoha muutmise tõttu — Ferdinand Kõrvek ja Rudolf Vakker, arvates 3. veebr. s. a.

Kohtla kompani koosseisust:

Elukoha muutmise tõttu — Reinhold Odar, arvates 1. veebruarist 1936. a.

Kohtla-Järve kompani koosseisust:

Omavalitsuse soovil — August Talu ja Evald Sajor, arvates 29. 01. 1936. a.

Elukoha muutmise tõttu — Evald Kanask, arvates 29. 01. 1936. a.

Kui kaitseliitlase kutseks mittesobivad — toetajad liikmed Konstantin Simm, Jüri Rebane ja Rudolf Mänd, arvates 29. 01. 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. 1978, 1965, 1974, 1982, 2052, 2048, 2044, 2022, 2049, 2024.

§ 8.

Ringkonna koosseisust ja jaoskonnade nimekirjadest mahakustutada liikmeid järgmiselt:

Kohtla-Järve jaoskonna nimekirjast: **Elukoha muutmise tõttu** — Marie Saar, arvates 19. 01. 1936. a.

Rakvere suurtükiväe divisjoni naiskodukaitse jaoskonna nimekirjast:

Surma tõttu — Olga Stein, arvates 29. 01. 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. nr. 1969 ja 2009.

§ 9.

Nimede muutmise seaduse alusel on oma nimed muutnud alljärgnevad kaitseliitlased ja naiskodukaitse liikmed:

Rakvere valla kompanis: Eduard Thalfeldt — Orupõld'iks.

Voka kompanis: Johannes Koliat — Juhan Kaljut'iks; Johan Tihanov — Juhan Tihaste'ks; Arnold Talma

— Ain Talma'ks; Otto-Johannes See-
strand — Jaak Merirand'iks.

Kadrina jaoskonnas: Salme Roosenbaum — Roosla'ks.

Palmse kompanis: Evald Taneli p. Eeman — Eenmaa'ks.

Kohtla-Järve kompanis: Voldemar Suuban — Enn Raidla'ks.

Õiendus: ljh. nr. nr. 1973, 2011, 2021, 2053.

§ 10.

Abiellumise teel on oma perekonnanime muutnud Saksi jaoskonna liige Aliide Mutli — Bokfeldt'iks.

§ 11.

Lugeda tegevliikme kohustest vastastatuks tervislistel põhjustel Aaspere kompani Vatku rühma plk. abi August Joh. p. Trubock ja arvata sama kompani toetajaks liikmeks, arvates 1. 02. 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. 2050.

Alguskirjale allakirjutanud:

G. V a h e r.
Kolonelleitnant,
Viru maleva pealik.

N. K. Viru maleva Vanema ksk.
nr. 7.

5. veebr. 1936. a. Rakveres.

§ 1.

N. K. Haljala mlvk. staabi ettepanekul kinnitan isiku enda nõusolekul N. K. Haljala malevk. auvanemaks K. L. Viru m. pealiku kol.-lt. G. Vaheri.

§ 2.

Eelmises käsukirjas toodud registreeritud rühmade ja perede nimekirjale lisaks on veel registreeritud järgmised rühmad: Aluvere r., Muuga r., Saka r., Rakvere VI r., Kadrina I pere, Põlula hkp., Järve hkp., Järve r., Tudulinna r., Aa hkp., Vergi r., Rakvere II hkp., Illuka r., Rakvere I r., Illuka hkp.

Veel kord tuletan meelde, et igat teotsevat üksust tuleb registreerida. Teatelehtede puudumisel neid nõuda maleva staabist.

§ 3.

Palun kõiki üksusi, kes on saanud ajakiri „Kotkas“ 1. numbri, saata tellimisraha 1,20 kr. maleva staapi.

Samuti palun saata kõikidest üksustest sõnumeid ja pilte maleva staapi, aegkirjas avaldamiseks iga kuu 12. kp.

Alguskirjale allakirjutanud.

M. K u t t i,
N. K. Viru Maleva vanem
A n t s T a m m a r u
nk.
N.K. Viru m. instr.

Jaoskonna esinaistele.

Naiskodukaitse Esinase ringkirja alusel 9. jaanuaril s. a. Nr. 269 p. 3 palun jaoskonna esinaiasi hiljemalt 15. veebruariks s. a. esitada Ringkonna juhatusesse liikmete nimed jaoskondadest teenetemärgi saamiseks.

Märk, mis ühes diplomiga maksab kr. 1.70 ja mis annetatakse liikmeile, kes kodukaitstes vähemalt 5 aastat hoolikalt töötanud, tuleb jaoskonna liikmeile annetada jaoskonna kulul.

L. PALLOP.

Ringkonna esinaine.

Rakveres, 5. veebruaril 1936.

Kl. Viru Malevale.

„Esimene abi õnnetusjuhtudel; Samariitlaste käsiraamat; kolmas täiendatud trükk. Kirjutanud dr. V. Sumberg — Eesti Tervishoiu Muuseumi juhataja. Eesti Tervishoiu Muuseumi ja Naiskodukaitse Keskjuhatusse ühine väljaanne.

Kolmandat trükki on täiendatud tunduvalt, vastavalt uuele samariitlaste kursuse õppekavale. Peale muu on täiesti uue alana juurde võetud väli-sanitaartenistus, mõnda naise ja lapse tervishoiust ja muud.— See-ga vastab III trükk täielikult uuele õppekavale.

Raamat sisaldab 140 selgitavat

joonist ja 4 värvilist tabelit. 188 lk. Hind bros. kr. 2.—“

V. S u m b e r g,
Muuseumi juhataja.

KAITSELIIDU PEASTAAP.

3. veebr. 1936. a.

Nr. 8/M.

MALEVA PEALIKUTELE.

Silmas pidades, et läheneva suvehooajaga on nähtavasti oodata suuremat K. L. vormiriide tellimist malevlastelt ja et A/S. Kreenbalt'il on praegu seda alal väga piiratud arvul, palun malevaid teatada, kui palju malev vajab vormiriidet eelolevaks suvehooajaks, sest tellimiste täitmise võtab vabrikul aega 2—3 kuud.

Otsekohe vajatava vormiriide kohta palun kohe tellimine ära saata, kuna andmed selle kohta, kui palju malev lähemas tulevikus tellida kavatses, palun peastaabile saata 15. märtsiks s. a.

Ch. K a s k.

Majandusosakonna pealik.

J. A p e r s o n.

Raha-arve jaosk. plk. kt.

Kõikidele üksuste pealikele.

Palun teatada hiljemalt 1. märtsiks s. a. maleva staapi, kui palju üksused vajavad vormiriidet.

G. V a h e r,
kolonel-leitnant,
Viru Maleva pealik.

A. T i i m u s.
Sekretär.

Rakveres, 5. apr. 1936. a.

Nr. 2035.

Trükivea parandus.

„Viru Malevlase“ eelmise (4.) numbris esimeses artiklis viimases lõikes 1. reas on trükitud „Rahvahääletuse kõrvaldamise“ . . . , peab aga olema „Rahvahääletuse korraldamise“ . . .

si rahvavalitsusliku korra juurde.

Majaomanike koja esimees J. L. Jüris oma kõnes tähendas, et uue põhiseadusega on majaomanike huvid kõigiti kaitstud, sest majaomanikel on võimalik valitsusega kontaktis olla teise koja kaudu.

J. L. Jürise ettepanekul majaomanike üleriiklik esinduskogu koosolek võttis vastu järgmise resolutsiooni:

„Majaomanike üleriiklik esinduskogu koosolek tunnustab hädatarviliseks otsese kontakti loomise kutseesinduste ja riigi seadusandliste asu-

Neid kes hääletavad poolt.

Ajalehtedest loeme:

„Uus Eesti“.

(Järg.)

MAJAOMANIKUD HÄÄLETAVAD RAHVUSKOGU POOLT.

Majaomanike üleriiklik esinduskogu pidas koosoleku.

Eesti majaomanikkude seltside liidu juhatusel kokkukutsel toimus pu-

hapäeval kaubandus-tööstuskoja saalis majaomanike üleriikliku esinduskogu koosolek. Koos oli umbes 100 esindajat Tallinnast, Tartust, Nõm-melt, Narvast, Rakverest, Tapalt, Pärnust, Paidest, Viljandist ja Valgast. Koosoleku avas majaomanike seltside liidu esimees J. L. Jüris.

Seejärel kõneles isamaaliidu keskkomitee esimees O. S u u r s ö ö t Rahvuskogu kokkukutsumisest ning põhiseaduse muutmise vajadusest. Kõneleja tähendas, et uue põhiseaduse eesmärgiks on viia Eesti elu taga-

tuste vahel, leides selle saavutamiseks kõige otstarbekohasema olevat Rahvuskogu kokkukutsumise riigivanema poolt väljakuulutatud alustel.

Eelseisva rahvahääletuse edukaks läbiviimiseks otsustab majaomanike üleriiklik esinduskogu üksmeelselt kaasa aidata, tehes majaomanike seltsidele ülesandeks rahvahääletuse tähtsuse igakülgse selgitamise ning selleks linnades ja alevites korraldada majaomanike üldkoosolekuid kui ka oma esindajate kaudu osa võtta vastavate seltskondlike komiteede tööst.

NOORSOO ORGANISATSIOONID AITAVAD RAHVAHÄÄLETUSELE KAASA.

Ülemaaline Eesti noorsoo ühenduse keskjuhatuse otsustas ühel häälel toetada eeloleva rahvahääletuse läbiviimist.

Selle otsuse teostamiseks palub keskjuhatuse oma ringkirjas osakondadele, kõikides ÜENÜ osakondades kutsuda kokku üldkoosolekud, mille päevakorda võetakse rahvahääletusega seoses olevate küsimuste arutamine. Neil koosolekuil esineksid kõnedega kohalikud tegelased ning juhitud poolt hääletamise mõtetest ja vajadusest. Kui aga kohal osutub raskeks leida vastavat kõnelejat, siis pöördu tagu selle saamiseks keskjuhatuse poole Tallinna, Lembitu 10, kust võimalust mööda püütakse rahuldada kõiki soove.

Samasulise ringkirjaga, samas sihis, pöörab ka põllutöökoja juures registreeritud maanoorte keskjuhatuse maanoorte poole. Maanoorte juhtidele on käimas praegu juhtide ettevalmistamise kursused, kus selgitakse ka rahvahääletusesse puutuvaid küsimusi.

Noorte on eelolev rahvahääletus kaugelt suurema tähtsusega kui vanadele, sest just noored algavad oma elu uuendatud ja parandatud põhiseaduslikus korras. Noored on selle põhiseaduse esimesed tõelised kasutajad. Uus põhiseadus kindlustab aga noortele selle rahuliku ja tasakaaluka tuleviku, mida meie vajame. Ta kindlustab meile maa, mida meie harrime. Sellepärast kõik riigivanema ettepaneku poolt.

NAISED RAHVUSKOGU POOLT.

Manaaiste keskselts ja Eesti naisliit alustavad aktiivselt rahvahääletuse selgitustööd.

Maanaiste keskseltsi ja Eesti naisliidu juhatused oma koosolekutel on kaalunud eeloleva rahvahääletuse kü-

simust ja on üksmeelselt asunud seisukohale, et Rahvuskogu kokkukutsumine on tingimata tarvilik meie riigi hea tuleviku kindlustamiseks.

Ühtlasi on juhatused otsustanud oma organisatsioonide laialdase ülemaalse võrgu kaudu selleks aktiivselt kaasa aidata.

AGRONOOMIDE KODA TOETAB RIIGIVANEMA ALGATUST.

Riigivanema algatus Rahvuskogu kokkukutsumiseks on leidnud agronoomide kajas üksmeelset poolehoidu ja heakskiitmist. Selle juures ei piirdu koja ümber koondunud kutseliste agronoomide pere ainult oma teadliku kodaniku kohusetäitmisega eeloleval rahvahääletusel, vaid ta on võtnud oma ülesandeks ja kohustusel aktiivselt kaasa aidata rahvahääletuse edukaks läbiviimiseks ja kordaminekuks.

Vastavad seisukohad on koja juhatuse ringkirja teel teatavaks teinud kõikidele koja liikmetele, südamele pannes igale tarvilise selgitustöö tegemist oma mõjupiirkonnas.

PÖLLUTÖÖMINISTEERIUMI AMETNIKUD HÄÄLETAVAD POOLT.

Põllutööministeeriumi ametnikkude ühing pidas kolmapäeva õhtul erakorralist koosolekut, kus muuseas tuli kõne alla seisukoha võtmine eelolevas rahvahääletuses. Üksmeelselt otsustati hääletada riigivanema algatuse poolt ja aidata kõigiti kaasa, et seda ka teised teeks.

KORP. SAKALA VILISTLASKOGU RAHVUSKOGU KOKKUKUTSUMISE POOLT.

Mõistab hukka üksikute endiste liikmete riigivastase tegevuse.

Korp. Sakala vilistlaskogu oma erakorralisel peakoosolekul 2. veebruaril 1936. a. Tartus otsustas ühel häälel, kinnitades ühtlasi tema koondiste poolt üksikutes linnades varemalt vastu võetud seisukohti ja soovivaldusi, võtta vastu järgmine otsus:

„Olles endale rohkem kui veerandsaja-aastase tegevuse jooksul üles seadnud kõrgemaks sihiks alati aktiivselt ja positiivselt suunas kaasa töötada seal, kus on kaalul Eesti riigi ja rahvasterviku huvid, konstateerib korp. Sakala vilistlaskogu, et praegune moment kohustab kõiki aktiivselt kaasa töötama põhiseaduse muutmiseks Rahvuskogu kokkukutsumise teel riigivanema poolt välja kuulutatud alustel, et kindlustada

Eestis püsivat ja demokraatlikku riigikorda.

Korp. Sakala vilistlaskogu, mõistes hukka ka tema liikmete sekka kuulunud üksikute isikute riigivastast tegevust, arvab mitte eksivat avaliku arvamise hinnangus, et üksikute isikute kahetsusväärne tegevus ei saa kuidagi riivata vanades orgides valitsevaid rahvuslikke töökspidamisi. Vilistlaskogu tõrjub kõige kindlusega tagasi avalikkuses ilmsiks tulnud arvamusel, kus mõne üksiku korp. Sakala liikmeskonda kuulunud isiku tegevust on peetud küllaladaseks selleks, et katsuda iseloomustada kogu mitmesajaliikmelist suurt organisatsiooni.

Korp. Sakala vilistlaskogu astub kõige kindlamalt välja selle eest, et üliõpilasnoorsoos valitseks tõsine Eesti rahvuslik vaim ja kutsub kõiki üles riiklikule ülesehitavale tööle.

Rahvahääletamise Viru ringkonna komitee teadaanded Rakvere linnavalitsusele, Virumaa vallaja alevivalitsustele ning hääleõiguslike kodanike nimekirju pidavaile kaitsevæeosadele.

I.

Rahvahääletamise Peakomitee poolt on määratud Viru ringkonna komitee järgmises koosseisus: juhataja — Viru aj. Maavalitsuse esimees Karl Pajos, juhataja asetäitja — Rakvere linnaapea Heinrich Avikson ja liige — Maavalitsuse Administratiiv-osakonna asjaajaja Richard Känd.

II.

Rahvahääletamise Viru ringkonna komitee asukohaks on Viru aj. Maavalitsus, tuba nr. 3, telefon nr. 10.

III.

Rahvahääletuse Peakomitee oma 20. jaanuari s. a. kirjaga Nr. 3550 teatab järgmist:

On tekkinud küsimus, kas rahvahääletamise päevadel neis majades, kus toimetatakse rahvahääletamist, on lubatud korraldada Eesti iseseisvuse aastapäeva aktusi või muid sarnaseid isamaalisi koosolekuid.

Rahvuskogu kokkukutsumiseks rahvahääletamise seaduse (RT 3 — 1936) § 36 kõlab järgmiselt: „§ 36. Hääletamisruumis toimetatakse ainult hääletamist. Üleskutsete väljapanemine, lendlehtede ja kuulutuste jagamine, sedelite levitamine, kõnede pidamine ja üldse igasugune hääletamiseelne kihutustöö on keelatud niihästi neis majades, kus toimetatakse hääletamist, kui ka neisse ma-

jadesse viival treppidel, läbikäikudel ja koridorides ning nende välistel sissekäigukohtadel jne.“

Sellest tuleb järeldada, et § 36 keelates neis majades, kus toimetakse hääletamist, igasuguste hääletamiselsete kihutustöö-koosolekute pidamise, ei tee takistusi Eesti iseseisvuse aastapäeva aktuste või muude sarnaste isamaaliste koosolekute korraldamiseks.

IV.

Rahvuskogu kokkukutsumiseks rahvahääletamise seaduse § 3 kohaselt hääletavad kaitseväelased koos kõigi teiste kodanikega — vastavate omavalitsuste piires väeosa asukohale kõige lähemas hääletamisjaoskonnas.

Kaitseväeosad peavad oma hääleõiguslike kodanike nimekirju ja parandavad ning täiendavad neid samas korras, kui seda teevad omavalitsused (RKRS §§ 17—22).

Vastava kaitseväeosa hääleõiguslike kodanike nimeliste tunnistuste plangid ja hääletamisedelid saadetakse rahvahääletamise peakomitee poolt otse vastavale väeosale, kes nendega talitab RKRS § 31 teise lõike ja § 32 esimese lõike korras.

Hääletamispäevadeks annab vastav kaitseväeosa tema poolt peetava hääleõiguslike kodanikkude nimekirja hiljemalt 22. veebruaril vastava omavalitsusasutuse korraldusse, kes selle annab edasi vastava hääletamisjaoskonna komisjonile, kus väeosa hääletab.

V.

Rahvahääletamise peakomitee poolt on määratud hääleõiguslike kodanikkude nimekirjade täiendamise ja parandamise tähtajaks 10. veebruar s. a.

Nimekirja kuuluvad kõik need hääleõiguslikud kodanikud, kes 10. veebruariks on saanud hääleõiguslikuks (näiteks: saanud 20 aastat vanaks, hääleõiguse kaotus karistuse järel aegunud jne.), või selleks ajaks asunud elama vastavasse hääletamisjaoskonda või paigutatud vastavasse väeosasse.

11. veebruaril s. a. pannakse nimekirjad välja linna-, alevi- või vallavalitsuse või vastava kaitseväeosa staabi ruumes üldiseks järelevaatamiseks.

Iga hääleõiguslik kodanik võib esitada kaebusi nimekirjas leiduvate eksimuste ja puuduste kohta nimekirja koostavale asutusele, milliste kaebustega tuleb talitada RKRS § 21 korras. — Õigus nõuda rahvahääletamise ajaks nimekirja võtmist lõpeb 20. veebruaril s. a.

VI.

Rahvahääletamisele tuleva esilise ametliku teksti saadab rahvahääletamise peakomitee linna-, alevi või vallavalitsustele ning vastavaile kaitseväeosadele, kes teksti hiljemalt 2. veebruaril asetavad oma ruumi üldiseks nägemiseks.

VII.

Linna-, alevi- ja vallavalitsused ning vastavad kaitseväeosad saavad hiljemalt 19. veebruariks igale nende poolt koostatud hääleõiguslike kodanike nimekirjas olevale kodanikule kätte isiku nimelise tunnistuse ühes hääletamisedelitega.

Hääleõiguslike kodanike nimekirjas seisvatele isikuile, kes ei ole saanud nimelist tunnistust ühes hääletamisedeliga, antakse need linna-, alevi- ja vallavalitsusest ning vastavast kaitseväeosast välja kuni 22. veebruarini, viimane ühes arvatult.

VIII.

Kontrollimisel on osutunud, et paljudes omavalitsustes esineb hääleõiguslike kodanike nimekirjades isikuid, kellel puudub hääleõigus. Juhitakse tähelepanu, et hääleõiguslike kodanike nimekirjad peavad olema täpsed ja õiged. Kõik RKRS § 5 korras hääleõigusest ilma jäävad kodanikud kustutatagu nimekirjadest hiljemalt 10. veebruariks s. a.

Eriti esineb juhuseid, kus hääleõiguslike kodanike nimekirjades esineb isikuid, kes hääleõigusest jäävad ilma RKRS § 5 punktide 2 ja 3 korras. Tuleb arvestada sellega, et ka tingimusi määratud karistus eeltähtendatud punktides loetletud süütegudes tuleb lugeda karistuseks, milline põhjustab hääleõigusest ilmajäämise karistuse suuruse peale vaatamata.

Hääleõiguslike kodanikkude arv parandatud nimekirjade järele üksikute hääletamisjaoskondade kaupa ja kokkuvõttena terve valla kohta teatatagu ringkonna komiteele hiljemalt 5. veebruariks s. a.

IX.

Valla- ja alevivalitsusi kohustatakse hoolitsema selle eest, et hääletamise kastid oleks korralikud ja vastaksid nõuetele. Kastide nurgad peavad olema tapitud, — mitte naeltega kokkulöödud, või kui kastid on vineerist, siis olgu nurgad ja servad kaetud plekiga, mis needitud vineeri külge nõnda, et plekki on võimata võtta ära ilma kasti lõhkumata. Kasti külje- ja põhjalaudadel ei tohi olla vähemaidki vahesid, mis võimaldaks ümbrikke lasta sisse laudade vahelt. Kui muud teed ei leidu laudade vahede kõrvaldamiseks, siis vooderta-

tagu kast äärmiselt juhul seestpoolt terve ja tugeva seinapapiga. Uute kastide valmistamisel tarvitatagu selleks valtsitud laudu.

Kui eeloleval rahvahääletusel tuleb ette korratuid hääletamiskaste või üldse esineb sel alal mõnigi arusaamatus, võtab Maavalitsus selle valla- või alevivalitsuse vastutusele, kus leidub nõuetele mittevastav hääletamiskast.

Hääletamisjaoskondade juhatajad, kes valla- või alevivalitsuselt võtavad vastu nõuetele mittevastavad hääletamiskastid ja asuvad hääletamise toimetamisele seesuguste kastidega, võetakse vastutusele ringkonnakomitee poolt.

X.

1. Võrreldes seniste valimiste ja rahvahääletamistega on eelolevaks rahvahääletamiseks kinnitatud jaoskondade arv suurenenud 10 vallas kokku 12 hääletamisjaoskonna võrra. Nende jaoskondade tarvis vallavalitsused soetagu eelmises punktis tähtendatud nõuetele vastavad hääletamiskastid. Uute jaoskondade tarvis pitseerimiseks vajalikkude vaskpitseritena kasutatagu vallavalitsuste või valla asutiste korralduses olevaid pitsereid. Senised hääletamisjaoskonnad tarvitavad pitseerimisteks endisi — valla- ja alevivalitsustes alalhoitavaid jaoskonnakomisjonide pitsereid.

2. Vallavalitsused soetagu aegsasti iga hääletamisjaoskonna tarvis üks eksemplar „Riigi Teatajat“ Nr. 3 — 1936, milline sisaldab Rahvuskogu kokkukutsumiseks rahvahääletamise seaduse, milline peab olema hääletamispäevadel iga hääletamisjaoskonna juhataja korralduses.

3. Juhatuskiri hääletamise toimetamiseks hääletamisjaoskondade tarvis antakse jaoskonnakomisjonidele käsitamiseks lähemas „Maavalitsuse Teataja“ numbris, hiljemalt 18. veebruariks s. a.

XI.

Vallavalitsused tehku juba aegsasti kõik korraldused selleks, et kohe peale hääle lugemisele asumist ja kokkuvõtte selgumist hääletamisjaoskonnas — 25. veebruaril — antakse vastavad andmed telesoniteel teada ringkonnakomiteele — telefonil nr. 10, Rakvere.

Kohtades, kus hääletamisjaoskonnas või selle lähemas ümbruses puudub telefon, toimetatagu hääletamismaterjalid kiires korras vallamajja, kust teatatagu hääletamistulemused otsekohe nende saabumisel, mitte ootama jäädes teistest jaoskondadest andmete saabumist. (Järgneb.)